

HW

► Voormalig jeugdhonk viert dubbel feest met jubilerende beheerders

De Kiem is een plek waar je schaakt, danst, kerkt en vergadert

Wat 45 jaar geleden begon als gereformeerd jeugdhonk werd al snel een plek waar je knutselt, schaakt, danst, feest, verdriet deelt, kerkt en vergadert.

Rien van den Anker
's-Gravenzande

We hebben het natuurlijk over De Kiem in 's-Gravenzande. Ronald van Gaalen, inmiddels 25 jaar beheerder, vat samen: „Voor alles wat een zaal nodig heeft, is hier een plek.” Daaf en Teunie Voskamp, eerder 20 jaar lang het beheerdersechtpaar, knikken. „Maar qua bedrijf is er wel veel veranderd.”

De Kiemhistorie begint op 1 september 1974 met een nieuw zaalgebouw van de gereformeerde kerk. In principe voor de jongeren die men vast wilde houden, bij de kerk wilde blijven betrekken. Het moest een plek zijn waar naast bijbelgesprekken ook plaats was voor activiteiten als knutselen, mozaïek maken, spelletjes of figuurzagen. En voor evangelisatiebijeenkomsten met niet-kerkelijke jongeren. In het begin werd er niet gekerkt.

Brand

Dat laatste veranderde toen er brand uitbrak in de Noorderkerk en De Kiem aan de Koningin Julianaweg tijdelijk ruimte bood. Voskamp: „Toen waren er drie dominees, twee hadden hun 'eigen' kerk. De derde voelde zich als het ware dakloos, zag zijn kans schoon om voortaan ook De Kiem als permanente kerk te gebruiken.”

Daarna volgde, wat hij noemt, gouden jaren. De ex-etaleur, zonder horeca-ervaring, en zijn vrouw

▲ Ronald van Gaalen (l.) is al 25 jaar beheerder van De Kiem. Daarvoor deden Daaf Voskamp en zijn vrouw Teunie dat werk. FOTO THIERRY SCHUT

kregen drukke jaren. Café- en restaurantdiploma's werden gehaald, de agenda liep snel vol. Feesten, partijen, diners en huwelijken. De Kiem is nooit exclusief christelijk

Voor alles wat een zaal nodig heeft, is hier een plek

– Ronald van Gaalen

geweest, dus ook schaakverenigingen, Weight Watchers, dansclubs en dergelijke vonden er hun weg. „De kerkenraad was zeer vooruitstrevend en wilde ook inkomsten genereren.”

Er was wel concurrentie met De Brug, een soortgelijk zalencentrum 'van de hervormden', iets verderop. Een soort christelijke competitie, want hun beheerder Tom Boers en Voskamp ruilden geregeld onderling jenever of bier als ze dat tekort kwamen. Sinds de protestanten zijn samengegaan in de PKN zijn beide centra ondergebracht in één stichting.

In 1995 nam Van Gaalen 'de winkel' over, beide beheerders vertellen dat er in hun jaren veel is veranderd. „Toen werd alles wat gevierd moest worden ook gevierd. Vooral privé en met families. Die gaan nu naar Eurodisney of een weekend in een bungalowpark. Tegenwoordig zijn het vooral bedrijven, organisaties en gemeenten”, aldus Van Gaalen.

En lachend naar Voskamp: „Daaf kookte bijvoorbeeld altijd, hele diners, ook bij huwelijken. Ik laat dat nu hoofdzakelijk cateren.” Hij werkt ook meer met part-timers, heeft een plaatsvervanger. „Daaf

en Teunie waren hier 24/7 aanwezig, ik wil vrijwilligerswerk blijven doen en geregeld thuis zijn.”

Maar nog altijd zijn bijvoorbeeld een bridevereniging en enkele serviceclubs vaste bezoekers, oefent er wekelijks het Westlands Mannenkoor. Zijn er nog steeds die oorspronkelijke jeugdclubs, zoals - in de kelder - de sociëteit d'Ouwe Kiem. En wordt er zondags volop gekerkt.

Komende vrijdag, van 16.00 tot 19.00 uur, is er in De Kiem een 'dubbele jubileumborrel' voor klanten, relaties, burens, gebruikers en leveranciers.